

ELEKTRA

A Nemzeti Színház márciusi újdonsága Gyurkó László magyar író tragédiája: Szerelmek, Elektra. A harmincnégy éves szerző munkája új, modern változata az antik görög történetnek.

- A MITOSZ?

- A Pelopidák nemzetségi Atreusz-család véikeit először Homérosz írta le az Odüsszeiában. A tragédia ősoke: Pelopsz műkéi király két fiának, Atreusz-nak és Thüesztésznek véres viszálya. Atreusz megölette Thüesztész fiait és holttestüket feltálalta az apának. Thüesztész megátkozta Atreuszt, s fia, Agiszthoszra bízta a megtorlást. Az átoknak a két Atreusz-fi: Agamemnon és Menelaosz sorsán kellett beteljesülnie. Elektra Agamemnon lánya. A király katonái követelésére feláldozta másik leányát, Iphigeneiát. Agamemnon felesége, Klütaimnesztra - Agiszthosz szeretője - gyilkoltatta meg. (A névleges ok: Iphigeneia feláldozása, valójában azonban szeretője bűjtja fel.) Klütaimnesztra pedig fia, Oresztész öli meg, részben bosszút esküvő nővére, Elektra ösztönzésére, részben Apollon isten parancsára. Az Ecinnészek hajszolják az anyagyilkost. Pallasz Athéné közbelépése azonban a szörnyű Furiák jóindulatú istennőkké változnak, s felmentik Oresztészt.

- AISZKHÜLOSZ?

- Az első, aki a Pelopidák s Elektra történetét trilógiában feldolgozta. Aiszkhülosz i. e. 525-től 456-ig élt. Az Oresztéiában, s különösen a második részben, a Nemzeti Színházban néhány éve Sári Áldozat címen játszott. Aidozativókban szerepel a bűnyát bosszúra buzdító, megölt apjához ragaszkodó Elektra. Engels a család, a magántulajdon és az állam eredete című munkájában, Aiszkhülosz Oresztéiáját egy világtörténelmi fordulathoz irodalmi tükrözésének nevezi: „A hanyatló anyajog és a hősi korban felbukkanó és győzedelmeskedő apajog közötti harc drámai ábrázolásának”. (A harcban a tragédiáról a fejlettebb társadalom dialógusát hirdeti, mutatja be.)

- SZOPHOKLESZ?

- Az i. e. 497 körül Kolonoszban született s i. e. 406-ban Athénben meghalt tragédiaróla az i. e. 410-es évek közepén írt Elektrájáról a műkéi királylányról szól. Szophoklész a mítoszot átalakította. Elektra a gonosz hatalmasokkal vívott harc egyértelmű hőse. Cselszövésével beteljesíteni segíti a - Szophoklészénél teljesen jogos - bosszút.

- EURIPIDÉS?

- A szalamiszi tragédiaróla Elektrája több vonatkozásban vitázik Szophoklészével. (A szerző i. e. 480-tól 406-ig élt.) A három nagy tragosz közül ő a legmodernebb szellemű. Egyaránt megváltoztatta Homérosz, Aiszkhülosz, Szophoklész történetét. Elektrája egy argoliszi földműves felesége. Öccsével együtt a körülmények katalodájában vergődő ember. Euripidésznél a történetet némes lezárta. Az istennő befejező döntése sem feloldás, csupán formális deus ex machina: isteni beavatkozás, a bonyodalom erőltetett megoldása.

- MODERNEK?

- Az antik klasszikusokhoz hasonlóan az újkor színházi szerzői is feldolgozták a régi történetet. Zornemissza Péter 1538-ban magyarította Szophoklész Elektráját. (Ez az első ismert magyar nyelvű tragédia.) Mondandója: szabad-e szembeszállni a zsarnokkal. Az osztrák Hugo von Hofmannstahl a század elején Euripidészt alakította, aktualizálta, dekadensen hangsúlyozva az örök lázadást és az örök fájdalom. Az aiszkhüloszi tragédia ihlette O'Neill Amerikai Elektráját. Jean-Paul Sartre Legyekjéhez - változta a francia író - Aiszkhülosz és Euripidész egyaránt adott ösztönzést. Nemeth László pedig Gyász című regényét „egy falusi Elektra történetének” nevezi.

Esti Hírlap

POLITIKAI NAPILAP

Vizsgatétel:
a csöröge fánk

MIRE JÓ A KISKANÁL

NEHÉZ ÉTELHEZ KÖNNYŰ BORT?

A tavaszt váró csendes Ligetben - az Ezerjóban - nem versenyt, hanem vendéglátás jövő mesterei, ifjú reménységei, pincér- és szakácsstanulók mérték össze erejüket; számot adtak felkészültségükről. A harmadévesek hatalmas ebédhez, vacsorához terítették, főzték, de a fiatalok - nemrég hordják csak karjukon a hangerít és kezükben a toll helyett kanalat, peccenyevillát forgatnak - még csak a tisztaság mesterseg szertartásának alapfogalmaiból feleltek: kétszemélyes asztalt terítették, s ügyelniük kellett, hogy mely oldalra álljanak az italkínáláskor.

Nagy nevek ültek a zsűriben. A szakácszsűri elnöke Venesz József volt, a felszolgálók bíráló bizottságában Mencsli Lajos vitázott.

A terítésnél a csörögefánk váltotta ki az első vitát. „Mi ez?, mihez kell?” mutató Papp Endre döntőnk, a Mátyás Pince üzletigazgatója, egy szépen terített asztal evőeszköz-rendetegére, mégpedig egy kávéskanálra. A versenyző ezt válaszolta: a csörögefánkhoz, a lekvárhoz. Vita támadt. Kézzel eszik-e a csörögefánkot, avagy evőeszközzel? A döntés: nincs ott helye a kávéskanálnak, a vendég általában kézzel eszi, de, ha segít is, csak villával segít. Az asztalok közül különben a 2-es szá-

mú lett az első. (Ezerjóbéli fiúk, Budai Pál és Takács József terítették). Pedig nagy izgalom volt, mennyire tartja súlyosnak a zsűri botlásukat. Fehér bort, Somlói furmintot ajánlottak a nehéz, zsíros disznótoros vacsorához. Szabad ezt?!

(—ai)

Az edző és a tanítványa... Ez a kóstolás még nem a bíráló: verseny közben vagyunk, még egy kis fűszerrel lehet valamit javítani... (Wormser felv.)

ELHUNYT
BOTTA FERENC

Hosszas betegség után, a mára virradó éjszaka elhunyt Botta Ferenc, a Magyar Távirati Iroda fotószerkesztőségének vezetője. Hivatásának élő, szerkesztőnek és fotóriporternek egyaránt kiváló egyéniség volt, aki felelősségteljes beosztásában rendkívül sokat tett a magyar sajtófotóért. Jelentős része volt az eleven, friss, mindenre kiterjedő, a magyar és a külföldi lapok igényeit egyaránt jól kielégítő MTI-sajtóriportázs megteremtésében. Nevét nemcsak itthon, hanem külföldön is széles körben ismerték. Tanára volt a Magyar Újságírók Szövetsége tanfolyamainak, tagja a MUOSZ fotószerkesztője, a Magyar Fotóművészek Szövetsége vezetőjének és a Fotó című lap szerkesztő bizottságának.

Az elhunytat a Magyar Távirati Iroda, a Magyar Újságírók Országos Szövetsége és a Magyar Fotóművészek Szövetsége saját halottjának tekintik. Temetéséről később történik intézkedés. (MTI)

Mi lesz a Fáklyában?

- kérdeztük ma délelőtt a vasárnapi ezel az új címmel megjelenő Szovjet Híradó munkatársaitól. A kérdés indokolt, hiszen a Fáklya nemcsak címben, hanem tartalmában is köntösbőben is megújult: 24 oldal helyett 32 oldalra jellemezték meg, s ebből 10 színes melléklettel készül.

Mi lesz tehát a Fáklyában, amelynek ára - a színvonalal együtt emelkedő előfizetési költségek miatt - az eddigi 2 helyett 3 forint?

Előjáróban talán annyit, hogy a lap nem szakít eddigi hagyományával, hogy külön mellékletben, teljes szövegben közli a szovjet politikusok legfontosabb megnyilatkozásait.

A vasárnapi Fáklya így színes, a budapesti konzultatív értekezleten elmondott - és a magyar lapokban csak rövid kivonatban ismertett - beszédet hozza teljes terjedelmében. Ugyancsak hagyományos oldalain ismerteti a Fáklya a szovjet rákkutatók egy érdekes és jelentős részfelvezését.

A színes oldalakon három - tartalmában is színes - riportot ajánl olvasói figyelmébe a Fáklya. Az egyik egy huszonhárom éves moszkvai női dektívet mutat be, a másik a leningrádi Music Hall varieté műsorából az izlettől (a fergegés kánkántól a műfajhoz illően „öltözött” lányok fotójáig), a harmadik az olimpiai bajnok szovjet jégkorong-válogatottól szól. Természetesen a Fáklya olvasói ebben a számban is megtalálják a Ki az ötödik? című krimi esedékes folytatását.

KÜLÖNLEGES
VILÁGNAP

Az UNESCO adatai szerint tavaly 793 kalauzt vittek idegzsá-natóriumba világszerte azért, mert az utasok nem mentek előre, a kocsi belsejébe.

Budapestben, 1967. március 6-án, este 6 óra 5 perckor viszont a következő dolog történt a 12-es autóbusszon: Hat óra négy percig a busz zsúfolt volt, mint máskor. Az utasok megálltak hátul, mint máskor. A fáradt, idős kalauz ugyanannyiszor fuvallta lágy, behízelgő hangon az utasoknak: menjenek előre - persze, hiába -, mint máskor.

Es ekkor egyszerre csak elővett egy zsebrádiót, és odaadta a melléte ült 15 éves forma fiúnak - feltehetően a fiának. És azt mondta:

— Nyisd ki, jó fiú, és menj előre, a kocsi ismeretlen belsejé irányába. Majd mennek utána, ne félj!

Es a gyermek elindult az kocsi belsejébe, kinyitá az rádiót, és a tömeg az ő háta mögött hirtelen döbbenet erővel megmozdult, és kísérék őt egészen mind a vezetőfülkéig amíg a busz majdnem nekiment egy katonai teherautónak.

Es aznap este nyolc óráig több senki a kocsi hátsó részén nem tartózkodott, hanem mindenki a legnagyobb serénységgel igyekezett a kocsi elejébe.

Mert a zsebrádióból a Vasas - Benfica mérkőzés szövege egybegyűlte, és Szepesi György az ő prófétája.

SOÓS ANDRÁS

HIREK

NAPTÁR

Március 7, csütörtök, Tamás napja. A Nap két 6.14, nyugszik 17.37 órakor. A Hold két 9.27, nyugszik 1.37 órakor.

MAGYAR IRODALOMTÖRTÉNET. Ez év végén a Fórum Kiadó és az újdéki szerb Matica gondozásában szerb-horvát nyelven megjelentetik a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem professzori munkaközösségének magyar irodalomtörténetét.

A család helyzete. Tizenegy ország, köztük a Szovjetunió részvételével nemzetközi szeminárium kezdődött Teheránban. A társadalmi változásoknak a család helyzetére gyakorolt hatását vizsgálják.

NYERTESEK. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom jubileumának tiszteletére kiírt pályázat eredményeit kihirdette a KISZ Budapesti Bizottsága. Az irodalmi első díjat Breuer Tamás, a Kilián György Gimnázium tanulója nyerte, a történelmi első díjat pedig a Lenin élt, Lenin élt, Lenin élni fog jelígejű pályázat.

TÖRTÉNELEM A PECSÉTEN. Hartai helytörténetek összegyűjtötték a falu régi bélyegzőit. Olyan is akad köztük, amely még az 1700-as évek elejéről való. A bélyeggyűjtemény jól tükrözi a falu utóbbi 250 éves történelmét.

VIDÉKRE MEGY. A Korok és vallások című kiállítás március 31-ig várja látogatóit a XV. kerületi Tanács nagytérmeiben. Áprilistól a kiállítást vidéki körútra indítják.

PALACSINTABOLT. A IX. kerületben több új üzlet és vendéglő között az idén a Ferenc körút 27. számú épületben fánk- és palacsintaboltot nyitnak, a Knézits utca sarkán pedig táncos szórakozóhely lesz.

Vizsgálják a barlangot. Tapolca környékén a szakemberek azt tapasztalták, hogy lényegesen csökken a vízhozam, s ez első sorban a tapolcai tavasbarlang sorsa miatt ad okot aggodalomra. Alig 50 kilométerrel tovább, Tihanyban, viszont a Balaton kiterjedését figyelték meg. A víz tehát nem szökik és nem apad ki, a különös jelenséget mindenesetre behatóan vizsgálják.

FIGYELMETLEN VEZETŐK, GYALOGOSOK

Súlyos balesetek

A Népköztársaság útja-Bajcsy-Zsilinszky út keresztezésében Hári János 72 éves nyugdíjas tilos jelzésben ment át az úttesten, és elütötte egy személygépkocsi. Az idős ember súlyosan megsérült. Ujpesten, az Árpád úton Ézsias Imre 34 éves géplakatos motoros kerékpárral nem tartotta meg a követési távolságot, és nekiütközött egy gépkocsinak. A motoros súlyos sérülést szenvedett. Az Üllői úton Demes Ferenc 27 éves gépkocsivezető tengeri gépkocsijával nem adta meg az elsőbbséget, és elütötte Pál Józsefné 75 éves nyugdíjast. Az idős asszonyt súlyos sérüléssel kórházba

szállították. Pesterzsébeten, a Török Flóris utcában Bihari Sándor 33 éves gépkocsivezető tehergépkocsijával nem adta meg az elsőbbséget, és összeütközött egy másik teherautóval, amelynek vezetője, két rakodómunkása és egy utasa könnyebben megsérült. A rendőrség Bihari ellen eljárást indított. Ujpesten, a Téli utca-Nap utca keresztezésében György Károly 18 éves gépkocsivezető tehergépkocsival nem adta meg az elsőbbséget, és összeütközött egy személyautóval. A baleset következtében a személygépkocsi vezetője és két utasa könnyebben megsérült.

Csónakkal a nádrengetegben. Újdonsággal várja a Fertő-tó idén a turistákat. A Sopronba látogató kirándulócsoportok hetenként két alkalommal motorcsónak-kirándulást tehetnek a Fertő tó nádrengeteg víziútjain.

Drága partfal. Mint ismeretes, a dunai partvédő művek a főváros alatt rekonstrukcióra szorulnak. Ez igen körülményes munka, s rendkívül drága: egy méter partfal átépítése 50 ezer forint. Az idén a Petőfi-híd és a déli vasúti összekötőhid között próbafelújításokat végeznek.

PLETYKA

Fejlődő Dunaújváros. Ebben az évben 80 millió forint értékű közületi munkát kivitelez Dunaújvárosban a 26-os számú Építőipari Vállalat. A többi között iskolát, bölcsődét, orvosi rendelőt, postahivatalt, áruházat, vendéglőt kezdenek építeni, s bevezetik a földgázfűtéshez szükséges fővezetékét.

Második kiadás. Az év elején napok alatt elfogyott Az új gazdasági mechanizmus jogszabályainak gyűjteménye. Most készül az utánnyomás, s a nagy gyakorlati hasznú kézikönyv második kiadása rövidesen a boltokba kerül.

Halálra sújtotta
a vasrúd

Miskolcon, a Lenin Közhatali Művek középhen-germű tmk-műhelyében Vitenbach József 19 éves esztérgályossegéd egy hosszú gömbvasat akart esztérgályozni s a vasrúd egyik végét megfogta Lipusz László 17 éves ipari tanulóval. A centrifugális erő következtében a gömbvas elhajlott s olyan erővel sújtotta fejbe az ipari tanuló, hogy a helyszínen meghalt. A felelősség megállapítására a rendőrség szakértők bevonásával vizsgálatot indított.

Gyerekek! A távbészélő mesemondó műsora (171-888) március 7-én, csütörtökön: Az orsó és a varrótű (elmondja: Agh Éva).

Esti Hírlap

Politikai napilap
Főszerkesztő: Kelen Béla
Szerkesztő: Palizs Gábor
Szerkesztőség:
VIII., Blaha Lujza tér 1-3.
Telefon: 142-220, 243-100
Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat
Felelős kiadó:
Csollány Ferenc igazgató
Kiadóhivatal: Budapest,
VIII., Blaha Lujza tér 1-3.
Telefon: 343-100
Arusítja a Magyar Posta
Index: 25 002

Szikra Lapnyomda